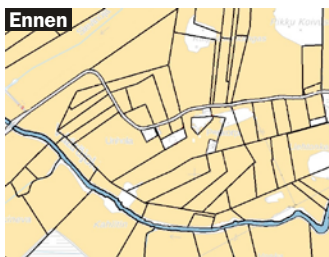

Tilusjärjestely on satsaus tulevaisuuteen

Peltoalueen tilusjärjestely on paitsi yksittäisen tilan ponnahduslauta tulevaisuuteen, myös kylän yhteinen kehittämishanke, jolla voidaan lisätä kylän elinvoimaa ja parantaa ympäristöä. Kun maatiloilla ajettavat matkat lyhenevät, ympäristö- ja ilmastopäästöt vähenevät ja liikenneturvallisuus paranee. ■ Teksti ja kuvat: Juha Patana

Tilusjärjestelyillä voidaan huomattavasti parantaa alueen tilojen tilusrakennetta.

Suomen pirstoutunut peltotilusrakenne heikentää maatalouselinkeinojen kannattavuutta. Huono tilusrakenne yhdessä maatalouden rakennemuutoksen kanssa on johtanut kasvua hakevien tilojen kannalta epäedulliseen kilpailutilanteeseen. Tämä vaikuttaa koko ruokaketjun kannattavuuteen.

Tilusjärjestely on käytännössä lähes ainoa keino, jolla voidaan kehittää nykyistä maatilojen tilusrakennetta. Tilusjärjestelyllä saavutettu kiinteistö rakenne säilyy hyvänä ja kehitty edelleen.

Tiluksia on järjestely 110 000 hehtaarilla

Luonnonvarakeskuksen vuonna 2019 julkaiseman tutkimuksen mukaan Sievissä tehdyt tilusjärjestelyt vahvistivat maatalousyrittäjyyttä ja vähensivät huomattavasti pellon raivaustarvetta verrattuna vertailukuntiin. Tämä on merkittävää erityisesti ilmastovaikutusten kannalta. Tilusjärjestelyistä kerrottiin Käytännön Maamies-lehdessä 6/2019.

Vuorineuvos **Reijo Karhinen** on omassa julkaisussaan nostanut tilusjärjestelyjen edistämisen tärkeäksi keinoksi maatalouden kannattavuuden parantamiseksi. Hallitusohjelmaan sisältyvä peltorakenteen kehittämisohjelma tukee tilusrakenteen kehittämistä. Kotimainen ruuantuotanto edellyttää kannattavaa, turvallista maataloutta, jota tilusjärjestelyt osaltaan voimakkaasti edistävät.

Tänä vuonna peltotilusjärjestelyjä on valmistelussa kaikkiaan 19 alueella ja yhteispinta-alataan 24 000 hehtaarilla. Lisäksi maanomistajien aloitteesta tilusjärjestelyn toteuttamista selvitetään 22 alueella, joiden yhteispinta-ala on 21 000 hehtaaria.

2000-luvulla tiluksia on järjestely yhteensä 110 000 peltohehtaarilla. Vuosina 2019–2020 valmistuvien peltotilusjärjestelyjen yhteenlaskettu pinta-ala on arviolta noin 20 000 hehtaaria.

Yhteistyöllä varmistetaan laatu ja vaikuttavuus

Yhteistyöllä varmistetaan tilusjärjestelytoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Tilusjärjestelytoiminta on aina laajaa yhteistyötä maanomistajien, eri järjestöjen, kyläläisten, urakoitsijoiden sekä viranomaisten ja tutkijoiden kanssa.

Tilusjärjestelystä saadut hyödyt näkyvät maatiloilla heti tilusjärjestelyn päätyttyä. Maanviljelijät jatkavat elinkeinonsa ja tilansa peltorakenteen kehittämistä myös tilusjärjestelyyn jälkeen, mikä lisää saavutettavissa olevia hyötyjä. Tästä löytyy toimivia esimerkkejä useista maakunnista.

Kasvihuonekaasupäästöjen huomioiminen

Tähän saakka peltoalueiden tilusjärjestelyjä on tehty viljelijöiden yksityistaloudellisesta näkökulmasta perustuen erityisesti peltojen parempaan viljeltävyyteen, liikennöitävyyteen ja sijaintiin tilakeskuksiin näh-

den. Ensisijaisena tavoitteena on ollut viljelykustannusten vähentäminen.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on ollut tilusjärjestelyjen hyötyjen perusteissa mukana vain hiilidioksidipäästöjen vähentyessä polttoainemenekin pienentymisen vuoksi, kun pelloilla tehtävä konetyö tehostuu ja peltolohkojen väli-set siirtymiset vähenevät.

Jatkossa tilusjärjestelyissä otetaan huomioon mahdollisuudet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Silloin selvitetään viljelijälähtöisesti, miten tilusjärjestelyissä osa viljelyyn heikosti sopivista paksuturpeista pelloista voitaisiin jättää laajaperäiseen viljelyyn, kesannoksi, luonnonhoitopeltoturmeksi, monimuotoisuuspelloksi, kuten riistapelloksi, tai kokonaan maatalouskäytön ulkopuolelle esimerkiksi kosteikoksi.

Maanmittauslaitos on mukana yhteistyökumppanina Luonnonvarakeskuksen hallinnoimassa RATU-hankkeessa, jossa selvitetään vaihtoehtoja syväturpeisten viljelysmaiden käyttöön. □

Maanmittausinsinööri (DI) Juha Patana työskentelee Maanmittauslaitoksen tilusjärjestelytulosyksikössä.

Tilusjärjestely

■ Tilusjärjestelyllä parannetaan ja nykyaikaistetaan tilusrakennetta ja korjataan ajan kuluessa pirstoutunut kiinteistö rakenne vastaamaan nykyajan tarpeita.

Järjestely parantaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannattavuutta. Peltotiluksilla se säästää viljelijän aikaa, vähentää maatalousliikennettä ja viljelykustannuksia. Metsätiluksilla se alentaa metsänhoidon kustannuksia ja nostaa leimikoista saatavaa tuloa. Hyvä kiinteistö rakenne vaikuttaa vuosikymmeniä eteenpäin.

Maanmittauslaitos järjestää keskustelutilaisuuden tilusjärjestelystä kiinnostuneiden maanomistajien pyynnöstä. Tilaisuudessa he voivat pyytää tilusjärjestelyselvityksen tekemistä. Se on maanomistajille ilmainen.

Tilusjärjestelyn tekemisen edellytyksenä on, että hyödyt ovat kustannuksia suuremmat ja että sillä saadaan olennainen parannus tilusten sijoitukseen. Järjestelyllä on oltava maanomistajien vahva kannatus. □

LÄHDE: MAANMITTAUSLAITOS